

HYBRID

Beetje van jezelf, beetje van de aannemer

Met gecombineerde frequentie- en prestatie-eisen geeft opdrachtgever vrijheid aan de aannemer, maar niet teveel

De gemeente Zwijndrecht stond voor de uitdaging om zowel ontzorging als kwaliteitsborging bij onderhoud op sportaccommodaties voor elkaar te krijgen. Zij zette een 'hybride bestek' in de markt gezet. Dit bestek is deels gebaseerd op prestatie-eisen en deels op frequentie-eisen. Bij de aanbesteding heeft met de methode van Gunnen op Waarde -naast de prijs- de kwaliteit een belangrijke rol gespeeld.

Auteur: Santi Raats

Ad van de Luijngaarden van de gemeente Zwijndrecht had twee werken uit te zetten: kunstgrasonderhoud en het natuurgras en Grassmasteronderhoud. Hij wilde niet een traditioneel bestek maken, maar in een prestatiebestek meer verplichtingen bij de aannemer leggen. Hij wilde meer ontzorgd worden en de kwaliteit borgen. 'Bij een volledig prestatiebestek zouden we echter als opdrachtgever meer op afstand komen te staan, terwijl ik op een aantal onderdelen juist de regie wilde kunnen blijven voeren. Ik heb veel energie gestoken in wat we met de afdeling sport hebben bereikt en ik was een beetje huiverig om meteen alles aan de markt te geven.'

Met dit vraagstuk heeft de gemeente Zwijndrecht Kybys benaderd. Na enkele gesprekken met de

gemeente heeft Kybys een programma van eisen opgesteld met daarin de projectaanpak met de uitgangspunten van de gemeente. De projectaanpak voor de gemeente Zwijndrecht luidt: stel een hybride bestek op waarbij je zorgt dat je de onderdelen waarop je zelf invloed wilt uitoefenen als 'frequentie' opneemt. De overige werkzaamheden kunnen als 'prestatie' worden opgenomen.

Verdeling prestatie en frequentie voor beheer en onderhoud

Prestatie-eisen kenmerken zich door de omschrijving van het gewenste beeld en niet, zoals bij frequentieposten, door de omschrijving van de aantal werkzaamheden.

Voor het gras wordt bij een prestatiepost bijvoorbeeld aangegeven wat het beeld van de grasmat dient te zijn (lengte van het gras, oneffenheden,

maaibeeld). De aannemer is bij deze post zelf verantwoordelijk voor het aantal en kwaliteit van de maaibeurten, zolang hij maar voldoet aan het vereiste beeld.

Het is bij prestatie-eisen van essentieel belang dat het gewenste beeld op een transparante, eenduidige en meetbare wijze wordt beschreven. Kybys heeft voor de gemeente Zwijndrecht hiervoor een beeldcatalogus met prestatie-eisen opgesteld.

'De gemeente Zwijndrecht voert een aantal werkzaamheden nog in eigen beheer uit. Deze werkzaamheden hebben een raakvlak met een aantal bestekposten. Aangezien zowel de gemeente als de aannemer op deze wijze invloed hebben op een bepaald kwaliteitsonderdeel, is het niet mogelijk hiervoor een de verantwoordelijkheid

van het gewenste beeld met prestatiepost op te nemen,' legt Ron de Mol van Kybys uit. 'Vooraf hebben we dus goed geanalyseerd welke invloed de gemeente zelf uitoefent op het onderhoud. Op die punten hebben we de bestekposten als 'frequentie' opgenomen. De overige posten zijn zoveel mogelijk als 'prestatie' opgenomen,' vervolgt De Mol.

Aanbestedingsprocedure

Het betrof twee werken: het beheer en onderhoud van natuurgrasvelden plus een aantal Grassmaster-velden en het beheer en onderhoud van kunstgrasvelden, allebei voor twee jaar met een verlengingsclausule van tweemaal een jaar. Het hybride prestatiebestek –met nog daarin enkele frequentieposten- is middels een eenvoudig onderhandse aanbesteding op basis van Gunnen op Waarde in de markt gezet. Deze methodiek kan een objectieve beoordeling maken van de prijs- kwaliteitverhouding van de inschrijvingen.

'Bij een volledig prestatiebestek zouden we als opdrachtgever meer op afstand komen te staan, terwijl ik op een aantal onderdelen juist de regie wil houden'

Visieplan inschrijvers

Voor de aanbesteding van de onderhoudsbestekken voor de gemeente Zwijndrecht zijn verschillende kwaliteitscriteria opgenomen. Ron de Mol legt uit dat één onderdeel de 'prestatie-eisen onderhoudskwaliteit ' was: 'De inschrijvers konden bij inschrijving de visie van het bedrijf beschrijven op de wijze van uitvoering van de prestatie eisen. Daarnaast kregen ze de vrijheid om met een voorstel te komen om de overgebleven frequentieposten om te zetten in prestatie-eisen. Hierbij waren de aspecten kwaliteitsborging, meetbaarheid van de prestatie eisen en de financiële consequenties van belang. De inschrijvers moesten aan het contract voldoen, maar we wilden ook hun visie zien: hoe wilden zij hun resultaten meten en waarborgen richting de opdrachtgever? Als zij een goed uitgedacht en

Groen-gras-grassportvelden-graslengte				
A+	A	B	C	D
Het gras is voldoende kort voor het gewenste doelen vertoont geen rafelig beeld.	Het gras is voldoende kort voor het gewenste doelen vertoont geen rafelig beeld.	Het gras is voldoende kort voor het gewenste doelen vertoont geen rafelig beeld.	Het gras is nog niet voldoende kort voor het gewenste doel.	Het gras is te lang of te kort gemaaid voor het gewenste doel.
Maximale graslengte: ≤ 55 mm	Maximale graslengte: ≤ 40 mm	Maximale graslengte: ≤ 50 mm	Maximale graslengte: ≤ 40 mm	Graslengte: ≥ 60 mm
Minimale graslengte: ≥ 50 mm	Minimale graslengte: ≥ 30 mm	Minimale graslengte: ≥ 50 mm	Minimale graslengte: ≥ 20 mm	Minimale graslengte: ≤ 20 mm
Toegestaan hoogteverschil 0 mm	Toegestaan hoogteverschil ≤ 3 mm	Toegestaan hoogteverschil ≤ 10 mm	Toegestaan hoogteverschil ≤ 15 mm	Toegestaan hoogteverschil ≥ 15 mm
Materiaal: koolmaaiër zonder aandrukrol aan voorzijde	Materiaal: koolmaaiër zonder aandrukrol aan voorzijde	Materiaal: ter keuze aannemer	Materiaal: ter keuze aannemer	Materiaal: ter keuze aannemer

Afbeelding 1: voorbeeld beeldcatalogus (bron: Kwaliteitscatalogus sportvelden gemeente Zwijndrecht. Auteur: KYBYS.

Aanbesteding		Onderhoud natuurgas en grassmaster sportvelden	Inschrijver:	VOORBEELD
Projectnummer:	T1322FA5501			
Datum aanbesteding:	20 januari 2014		Aanneemsom:	€ 350.000,00
Tijdstip aanbesteding:	12:00 uur			
Kwaliteitscriteria	Maximale score	Maximale score in € score 6 = € 0	Gewogen Score	Financiële meerwaarde in €
1 Onderhoudskwaliteit	10	€ 50.000	8,67	€ 33.333,33
2 Communicatie	10	€ 30.000	8,33	€ 17.500,00
3 Duurzaamheid	10	€ 50.000	7,00	€ 12.500,00
4 Planning	10	€ 30.000	8,00	€ 15.000,00
5 Social return on investment	10	€ 30.000	10,00	€ 30.000,00
			Totaal meerwaarde:	€ 108.333,33
			EVALUATIEPRIJS:	€ 241.666,67

Afbeelding 2: voorbeeld beoordelingsmatrix (bron: aanbestedingsleidraad sportvelden gemeente Zwijndrecht. Auteur: KYBYS.

onderbouwd plan inleverden, konden de inschrijvers hierop een fictieve meerwaarde verdienen.' Een ander kwaliteitsonderdeel was 'communicatie' richting de betrokken partijen waarbij de verenigingen een invloedrijke rol hadden. De aannemer is immers de centrale partij die alles coördineert. Met welke middelen communiceert hij en hoe registreert hij de communicatie? Lost men issues op met avondbijeenkomsten of pakt men het moderner aan zoals middels een centraal, digitaal platform op internet?

Ook het onderdeel 'duurzaamheid' als het gaat om bestrijdingsmiddelen werd beoordeeld. Op welke wijze gaat de inschrijver om met de bestrijding van onkruid? Welke middelen gaat een aannemer daarvoor gebruiken en hoe verlaagt hij de druk op het milieu? En een van de sportparken ligt in een waterwingebied; hoe gaat de aannemer onderhouden wanneer het chemieverbod ingaat?

In totaliteit konden de inschrijvers bij benadering voor 60 procent aan extra kwaliteit leveren, waardoor de prijs nog maar voor 40 procent zou meewegen. Voor het onderhoud van de natuurgrasvelden en het Grassmasterveld schreven De Ridder, AH Vrij, Sportbedrijf Dordrecht en Grontmij in. AH Vrij kreeg het werk uiteindelijk gegund. Voor het onderhoud van de kunstgrasvelden schreven Sportbedrijf Dordrecht, Grontmij en Nootenboom in. Hierbij heeft Nootenboom het werk gegund gekregen.

Berekening kwaliteitscriteria

'De kwaliteitscriteria werden middels de Gunnen op Waarde-systematiek op een transparante en objectieve wijze gekwantificeerd tot een fictieve meerwaarde,' aldus De Mol. ' Elk kwaliteitsonderdeel vertegenwoordigde een fictief bedrag. De toekenning van het bedrag was gekoppeld aan een scoringswaarde. Bijvoorbeeld: voor een kwaliteitsonderdeel kan maximaal € 50.000,- aan

Ron de Mol

financiële meerwaarde worden behaald. Deze maximale meerwaarde wordt verkregen wanneer het onderdeel wordt beoordeeld met een scoringswaarde van '10'. Een scoringswaarde van '6' wordt verkregen bij het voldoen aan de minimale eisen. Alle tussenliggende scoringswaarden worden naar rato berekend. Een scoringswaarde van een '8' vertegenwoordigt in dit geval een financiële meerwaarde van € 25.000,-.

'De kwaliteitscriteria werden middels de Gunnen op Waarde-systematiek gekwantificeerd tot een fictieve meerwaarde'

Evaluatieprijs

Uiteindelijk wordt het totaal aan financiële meerwaarde fictief van het inschrijvingsbedrag gehaald. Dit resulteert vervolgens in een evaluatieprijs. De inschrijver met de laagste evaluatieprijs heeft de Economisch Meest Voordelige Inschrijving ingediend.

Het proces

'Inschrijvers hadden vier weken de tijd om hun plannen in te leveren,' aldus De Mol. Gedurende dit traject hebben we met een 'dynamische Nota van Inlichtingen' de vragen van de inschrijvers beantwoord. 'Een grote inschrijver was op dat moment al afgehaakt omdat het bestek te complex en tijdrovend zou zijn. De andere inschrijvers vonden het bestek duidelijk en uitdagend en gingen direct aan de gang.' Inkoper van Zwijndrecht Michael van Veen acteerde als voorzitter, en Ron de Mol (Kybys), Arno Westhoven (CAV Agrotheek) en Ad van de Luitgaarden waren de beoordelaars van de geschreven plannen van de inschrijvers. Zij lazen elk alle stukken door en kwamen daarna op 7 januari bij elkaar om op basis van de individuele beoordelingen onder begeleiding van de voorzitter te komen tot een gewogen score.

Opening van de enveloppen

Ron de Mol vertelt hoe de aanbesteding verliep. 'De inschrijver diende bij ons kantoor de aanbiedingen in. Deze aanbiedingen bestonden uit twee delen, het kwalitatieve deel en het financiële deel. Het financiële deel hebben we meteen ongeopend, verzegeld en in de kluis opgeborgen,' aldus De Mol, 'er was dus op geen

enkele manier financiële beïnvloeding bij de kwaliteitsbeoordeling mogelijk. Daarna hebben de beoordelaars de in totaal zeven plannen gelezen (twee aanbestedingen). Na twee weken was het moment van de opening van de prijsenvelopen met alle inschrijvers aanwezig. Allereerst projecteerden we de cijfers van de meerwaarde op de muur, op dat moment waren de bedragen nog blanco. Pas daarna gingen we over op de opening van de enveloppen. De bedragen die daaruit kwamen, werden live ingeklopt. Meteen was voor iedereen zichtbaar voor wie de prijs- kwaliteitverhouding het voordeligst had uitgepakt.

'Wij willen weten of de aannemer zijn plan kan waarmaken: specifiek meetbaar realistisch en tijdgebonden'

Na het openen van de enveloppen

De nummer een kon niet direct aan de slag. Eerst ging Zwijndrecht een verificatiegesprek aan met de eigenaar en de uitvoerder van de winnende partij. Van de Luitgaarden: 'We wilden weten of de aannemer zijn uitgeschreven plan kon waarmaken, specifiek, meetbaar, realistisch en tijdgebonden. We hebben schriftelijk vastgelegd hoe zij hun beheer- en onderhoudsplan precies bedoeld hebben en duidelijke afspraken gemaakt. Aan dit officiële document hebben we het uiteindelijke bestek opgehangen.'

De eindreactie van Van de Luitgaarden nu alles achter de rug is: 'Het is aan de voorkant een bewerkelijk proces, maar aan de achterkant ben je verzekerd van duidelijkheid en kwaliteit.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-4422>